

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Povinnosti statutárního orgánu v souvislosti s insolvencí a sankce za jejich porušení

Insolvenční řízení představuje pro statutární orgán obchodní korporace velkou výzvu. Nejenže se musí vypořádat s náročnými právními a ekonomickými otázkami, ale také nese odpovědnost za správné a včasné jednání v zájmu společnosti a jejích věřitelů. Tento článek shrnuje klíčové povinnosti členů statutárního orgánu v případě hrozící insolvence a představuje sankce, které mohou nastat při jejich porušení.

Povinnosti dle zákona o obchodních korporacích

Člen statutárního orgánu obchodní korporace má povinnost jednat s péčí řádného hospodáře,^[1] což zahrnuje povinnost jednat loajálně, informovaně a v obhajitelném zájmu společnosti. V kontextu (hrozícího) úpadku je tato povinnost obzvláště důležitá, neboť členové statutárního orgánu musí chránit klíčová aktiva společnosti, sledovat její finanční situaci a přijímat opatření, která mohou zmírnit negativní důsledky (hrozícího) úpadku.

Pokud člen statutárního orgánu takovou povinnost poruší, a tím přispěje k úpadku obchodní korporace, může mu v určitém případě insolvenční soud na návrh insolvenčního správce uložit povinnost vydat do majetkové podstaty společnosti prospěch, který získal ze smlouvy o výkonu funkce, případně jiný prospěch, který od korporace obdržel, a to až za období dvou let před zahájením insolvenčního řízení.^[2] V případě, že dojde k prohlášení konkurzu na majetek korporace, může soud rozhodnout o povinnosti člena statutárního orgánu poskytnout plnění až do výše rozdílu mezi souhrnem dluhů a hodnotou majetku korporace.^[3] Tento postup má za cíl doplnit majetkovou podstatu dlužníka tak, aby byla maximalizována možnost uspokojení věřitelů.

Soud může také rozhodnout o vyloučení člena statutárního orgánu na dobu až tří let, pokud člen opakovaně nebo závažně porušil své povinnosti v posledních třech letech před zahájením insolvenčního řízení.^[4] Návrh na vyloučení může podat každý, kdo na tom má důležitý zájem. O vyloučení soud rozhodne automaticky, pokud uloží některou z výše uvedených povinností.^[5]

Další významnou povinností členů statutárního orgánu v případě, že společnosti hrozí úpadek, je svolat valnou hromadu a navrhnout zrušení společnosti nebo přijetí jiného vhodného opatření.^[6] Nedodržení této povinnosti může vést k odpovědnosti za případnou škodu, která by vznikla jejím nesplněním.

Obchodní korporace dále nesmí vyplácet podíl na zisku nebo jiných vlastních zdrojích, pokud by si tím přivodila úpadek.^[7] I zde hrozí sankce v podobě náhrady škody.

Povinnosti dle insolvenčního zákona

Jednou z nejzásadnějších povinností (nejen) statutárního orgánu dlužníka v případě úpadku je dle insolvenčního zákona povinnost podat insolvenční návrh.^[8]

Nepodání tohoto návrhu může vést k odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu vzniklou jeho nepodáním. Škoda nebo jiná újma spočívá v rozdílu mezi v insolvenčním řízení zjištěnou výší

pohledávky přihlášené věřitelem k uspokojení a částkou, kterou věřitel v insolvenčním řízení na uspokojení této pohledávky obdržel. Zprostit odpovědnosti se povinná osoba může pouze pokud by prokázala, že její jednání nemělo na rozsah částky určené k uspokojení pohledávky přihlášené věřitelem v insolvenčním řízení vliv, nebo že tuto povinnost nesplnila vzhledem ke skutečnostem, které nastaly nezávisle na její vůli a které nemohla odvrátit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po ní lze spravedlivě požadovat.

Pokud je již v průběhu insolvenčního řízení zřejmé, že věřiteli porušením povinnosti podat insolvenční návrh vznikla škoda nebo jiná újma, může insolvenční soud nařídít předběžné opatření, kterým povinné osobě uloží, aby na náhradu této škody nebo jiné újmy složila do úschovy u soudu přiměřenou peněžitou částku.

Neúčinné úkony dle insolvenčního zákona

Insolvenční zákon upravuje i problematiku tzv. neúčinných právních úkonů, tedy takových úkonů, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných.^[9] Jedná se například o situaci, kdy obchodní korporace (dlužník) převede významný majetek na spřízněnou společnost bez přiměřeného protiplnění, čímž oslabí svou majetkovou základnu a zkrátí tím věřitele o jejich možnost uspokojení z tohoto majetku. Dalším příkladem je situace, kdy korporace zaplatí jednomu z věřitelů dříve, než bylo dle dohodnutého splátkového kalendáře, a zvýhodní jej tak na úkor ostatních věřitelů, kteří musí čekat na své plnění.

Tyto úkony mohou být prohlášeny soudem za neúčinné, a to na základě žaloby insolvenčního správce. V takovém případě dlužníkovo plnění z neúčinných právních úkonů náleží do jeho majetkové podstaty. Pokud není možné dlužníkovo plnění vydat, musí být poskytnuta náhrada.^[10]

Trestní odpovědnost za úpadkové trestné činy

Členové statutárních orgánů by si měli být vědomi také trestní odpovědnosti, která může vzniknout při spáchání úpadkových trestných činů. Mezi ně patří například pletichy v insolvenčním řízení, poškozování věřitele, zvýhodnění věřitele, způsobení úpadku či porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku.

Závěr

Povinnosti členů statutárního orgánu v souvislosti s insolvencí jsou náročné a vyžadují pečlivé dodržování zákonných ustanovení. Porušení těchto povinností může vést nejen k finančním sankcím, ale také k trestní odpovědnosti a ztrátě možnosti vykonávat funkci statutárního orgánu. Členové statutárního orgánu by tak měli jednat obezřetně, informovaně a v souladu se zákonem.

Mgr. Hana Treutlerová
Advokátka

Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

Jungmannova 26/15
110 00 Praha 1

Tel: +420 777 577 562
Email: office@aegislaw.cz

[1] Viz § 159 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník („OZ“), a § 51 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) („ZOK“).

[2] Viz § 66 odst. 1 písm. a) ZOK.

[3] Viz § 66 odst. 1 písm. b) ZOK.

[4] Viz § 63 ZOK.

[5] Tj. povinnost ve smyslu § 66 odst. 1 insolvenčního zákona.

[6] § 182 a § 403 ZOK.

[7] § 40 odst. 3 ZOK.

[8] Viz § 98, 99 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

[9] Viz § 235 a násl. IZ.

[10] Viz § 236 insolvenčního zákona.

Další články:

- [Pozemkové restituční náhrady a role znalce, když se hodnota majetkové křivdy přepočítává po desetiletích](#)
- [Zaplatit za logo nestačí. Jaká práva skutečně získáváte?](#)
- [Komunitní energetika od 1. srpna 2026: co se skutečně mění](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 41.: Záruka za jakost v kupní smlouvě](#)
- [Komu náleží vlastnické právo k náhradní veřejné komunikaci postavené investorem?](#)
- [AML rizika u luxusních nákupů](#)
- [Recentní judikatura Nejvyššího soudu k důvodům neplatnosti usnesení valné hromady](#)
- [Ocenění nemovitosti v dědickém řízení: kdy postačí odhad a kdy je nutný znalecký posudek](#)
- [Tlačítko pro odstoupení od smlouvy jako nový standard spotřebitelského online rozhraní](#)
- [Cyber Resilience Act: od září 2026 budete muset hlásit incidenty i zranitelnosti. Jste na to připraveni?](#)
- [Sankce Evropské unie proti Rusku a jejich dopad na obchodní smlouvy](#)